

Sobre la utilitat de les escoles d'art

■ ABEL FIGUERES
PROFESSOR I CRÍTIC D'ART

Resulta pesat haver de tornar a recordar periòdicament la importància que existeixen centres dedicats al conreu, a l'ensenyament i a l'aprenentatge de les activitats artístiques en la societat actual.

Com és sabut, Plató ja va formular per primer cop la tesi que l'art ha de ser la base de tota forma d'educació natural i enaltidora. Per tant, la necessitat de l'ensenyament de l'art pertany a la nostra tradició cultural des dels inicis.

D'aleshores ençà, són moltíssims els autors que han posat i posen l'èmfasi en la importància de l'educació artística, és a dir, en l'educació estètica de l'home des dels vessants històric, filosòfic, crític o pedagògic. Entre aquests autors i treballs podríem citar, per exemple, els escrits sobre art de Diderot, el *Kallias* o les *Cartes* sobre l'educació estètica de l'home de Friedrich Schiller, la *Crítica del judici*, de Kant, la concentració en els factors estètics de l'obra de Jacob Burckhardt, les teories poètiques i estètiques de Paul Valéry o, ja al nostre segle, l'*Educació per l'art* de Herbert Read.

Hem equiparat educació artística amb educació estètica perquè creiem que, tal com puntualitza Read en el llibre esmentat, l'educació general de l'home no es refereix al limitat camp de l'educació artística amb un abast exclusiu a allò visual i plàstic, sinó que al·ludeix àmpliament a l'educació estètica com a teoria que enuncia i engloba totes les formes d'expressió individual com són, a més de les anteriors, la literària, la poètica, la corporal, la musical o l'auditiva.

Estem a favor d'una educació estètica que sigui un enfocament integral de la realitat per tal que sigui possible la relació harmònica entre l'ésser humà i el seu entorn. D'aquesta manera s'arribarà a construir una personalitat integrada que, com recorda Juan Mantovani en el pròleg del llibre de

Read, estigui lligada a situacions i valors que obliguin l'individu a desenvolupar-se amb independència i solidaritat. Perquè, com també recordava Josep Beuys, tot home és un artista i té una capacitat creadora inherent que ha de desenvolupar.

Ja des d'un punt de vista més banal i quotidià, sembla innecessari recordar la capacitat innata ("artística") dels nens a l'hora d'expressar-se gràficament, pictòricament i plàsticament. O la capacitat d'expressió gràfica reprimida dels adults que, sovint, es desborda quan descobreixen sorpresos com gargotegen sobre un paper mentre escolten per telèfon o s'avorreixen en alguna reunió de treball inacabable.

I perquè es doni aquesta educació estètica de la població és necessari que existeixin —al marge del cada vegada més escàs temps que es dedica a aquest tipus de matèries en les programacions educatives de

caràcter general i obligatori— una sèrie de centres i/o escoles que ofereixin aquesta possibilitat als ciutadans i ciutadanes de qualsevol edat i condició.

Un centre que ajudi el ciutadà a cercar mitjans de pressió adequats per a les seves inquietuds particulars, que li ensenyi les diferents tècniques, que li permeti conèixer i aprendre les obres del passat i del present, que l'ajudi a tenir un criteri propi que l'esperoni a desenvolupar el seu esperit crític, etc. En definitiva, un ciutadà que no s'amoilli als dictats de la moda, que no es deixi arrossegar pels mitjans de (de)formació i (des)informació de masses i que no es cregui les opinions avalades per la dictadura dels índexs d'audiència.

Per aconseguir els objectius esmentats, aquests centres i aquestes escoles d'art han de realitzar, a més de les activitats acadèmiques reglades, altres activitats diverses, com ara exposicions, visites comentades a museus i a tallers d'artistes, lectures, audicions, debats, seminaris, conferències, taules rodones i activitats de tota mena. Si així ho fan, l'existència d'un centre o escola d'art representarà un guany i un avenç que enriqueix l'oferta cultural i lúdica d'un barri o d'una ciutat i la seva reducció o desaparició esdevindrà una mancança i un empobriment del tot reprovable i censurables. Perquè quan una escola d'art desapareix alguna cosa teva desapareix, ciutadà.

Són moltíssims els autors que han posat i posen l'èmfasi en la importància de l'educació artística, és a dir, en l'educació estètica de l'home des dels vessants històric, filosòfic, crític o pedagògic.